

Oponentský posudek disertační práce

EPIDEMIOLOGIE NÁDORŮ DĚTÍ A MLADISTVÝCH

Autor: **Mgr. Vendula ŠEVČÍKOVÁ, DiS**

Oponent: **MUDr. Dalibor Pastucha, Ph.D., MBA**

Ústav Rehabilitace, Lékařská fakulta OU v Ostravě,

Lázně Teplice nad Bečvou

Předložená disertační práce má celkem 150 stran vlastního textu rozděleného do části teoretické a analytické. Seznam zkratk, seznam tabulek, obrázků a grafů. Následuje seznam literárních a internetových zdrojů na stranách 158-161, seznam publikací autorky související s disertační prací a seznam příloh. Práce je dostatečně doplněna grafickou a obrázkovou dokumentací, počet tabulek je adekvátní, jsou srozumitelné a přehledné.

V předložené disertační práci autorka zpracovala vysoce aktuální téma epidemiologie nádorů u dětí a mladých dospělých v oblasti Zlínského kraje a získaná data srovnala s daty z celé České republiky. Předložená práce má charakter deskriptivní epidemiologické studie. Téma práce je vysoce aktuální a přínosné neboť prevence onkologických onemocnění patří mezi priority zdravotnického systému v České republice. Problematicke časného zachytu choroby v onkologii je v současnosti věnována zaslouženě zvýšená pozornost a je proto vysoce přínosné, že autorka se této oblasti věnuje.

Teoretická část práce je rozdělena do 4 logických celků. Úvod, kde autorka definuje základní epidemiologické pojmy (Incidence, Prevalence a Mortalita), Historie dětské onkologie, kde popisuje vývoj dětské onkologie s uvedením nejvýznamnějších osobností a pracovišť zabývajících se dětskou onkologií. Ve třetí kapitole popisuje rozdíly v problematice dětských a dospělých nádorových onemocnění. V poslední kapitole teoretické části objasňuje význam a funkci Národního onkologického registru a evidence novotvarů.

Vlastní výzkumnou práci autorka popisuje v analytické části, která je popsána na stranách 40-150. Autorka jasně a srozumitelně definuje Cíle práce, velmi dobře argumentuje atypický výběr věkového rozhraní sledovaného souboru tedy nejen dětský věk, ale také mladé dospělé. Toto

není standardní, neboť léčebná péče je v českém systému zdravotní péče obvykle striktně dělena na pediatrii (tedy do ukončeného 18 roku života) a dospělý věk. S ohledem na možnost léčby adolescentů od 16. roku na pracovištích dospělé onkologie a zároveň specifických dětských tumorů u mladých dospělých považuji tento autorkou zvolený model výběru sledované populace za vysoce zajímavý, inovativní a přínosný.

V kapitole Metodika sběru dat autorka podrobně popisuje zvolenou metodologii pro sběr dat a jejich statistické porovnání a vytváření trendů. Jsou adekvátně popsány jednotlivé zdroje epidemiologických dat i s vysvětlením jejich výběru.

Kapitola výsledky pak přináší kompletní podrobný, ale přehledný souhrn všech získaných dat rozdělený dle jednotlivých typů nádorových onemocnění, dle věkových skupin a srovnání dat ze Zlínského kraje v porovnání s celorepublikovými daty. Kapitola je doplněna o velké množství přehledných tabulek což čtenáři výrazně ulehčuje orientaci a přináší lepší přehlednost a jasnou orientaci v publikovaných datech.

V diskuzi autorka komentuje zjištěné výsledky. Za drobný (spíše formální) nedostatek této kapitoly považuji opakované neuvedení literárního zdroje publikovaných tvrzení (např. zdroje demografických informací- rozloha ČR, počet obyvatel atd., charakteristika novorozeneckého a batolecího období, výčet příčin nádorových onemocnění v oblasti hlavy a krku atd.). Rozsah diskuze je adekvátní charakteru předložené práce, přehledný a srozumitelný.

V závěru práce pak autorka shrnuje naplnění cílů práce a přináší přehled možné aplikace zjištěných dat do klinické praxe.

Předložená práce prokazuje významné pracovní zkušenosti i studijní úsilí k orientaci se v tak aktuální a složité tématice jako jsou nádorová onemocnění dětí a mladistvých. Předností práce je dobrá orientace autorky v oblasti epidemiologických studií a statistického zpracování dat, která přispívá k přehlednosti a srozumitelnosti publikovaných dat.

Lze očekávat, že autorka bude dále pracovat na dané problematice a usilovat, aby výsledky jejího výzkumu byly využity a aplikovány v klinické praxi.

Formální úprava práce je víc než zcela adekvátní a po jazykové stránce lze konstatovat zajímavost a velmi dobrou čtivost. Publikační aktivita kandidátky je vyhovující.

V souhrnu mohu proto konstatovat, že předložená disertační práce **splňuje podmínky** stanovené dle **paragrafu 47 VŠ zákona 111 / 98 Sb.** Autorka prokázala schopnost zpracovat zadané téma při použití patřičných vědeckých metod a postupů a dojít tak k novým poznatkům, přenosným a užitečným i pro jiná pracoviště.

Navrhuji proto **kladné přijetí** disertační práce k obhajobě

a **Mgr. Vendule Ševčíkové, Dis**

přiznání akademického titulu doktor ve zkratce **Ph. D.**

V Olomouci dne 20.4.2015

MUDr. Dalibor Pastucha, Ph.D., MBA
Ústav Rehabilitace, Lékařská fakulta OU v Ostravě,
Lázně Teplice nad Bečvou

Dotaz: V části teoretické, ve výčtu rizikových faktorů je uváděna i pohybová aktivita jako ochranný faktor, proto uveďte konkrétní příklad epidemiologické studie, kde pohybová aktivita byla asociována s rizikem rozvoje nádoru nebo i ovlivnila kvalitu života pacientů s nádorovým onemocněním.

Oponentský posudek na doktorskou disertační práci

Mgr. Vendula Ševčíková DiS.

Epidemiologie nádorů dětí a mladistvých

Disertační práce, kterou předložila Mgr. Vendula Ševčíková jako výsledek doktorského studijního programu obsahuje 150 stran textu, 4 strany literárních odkazů. Práce je doplněna přehledem použitých zkratk. Do seznamu prostudované literatury jsou zařazeny autorčiny publikace související s tématem práce. Přehled trojmístných kódů jednotlivých lokalizací zhoubných nádorů podle Mezinárodní klasifikace nádorů MKN-10, tabulka počtů hlášených nádorových onemocnění vedených v Národním onkologickém registru ČR, ČSÚ věková struktura obyvatel ČR a Zlínského kraje, tvoří přílohu práce.

Pro svou disertační práci si autorka zvolila velmi aktuální téma, nádorová onemocnění u dětí a mladistvých. Nádorová onemocnění jsou příčinou téměř čtvrtiny všech úmrtí v ČR, onkologická zátěž populace dlouhodobě roste. U dětí jsou nádorová onemocnění druhou nejčastější příčinou smrti. Cílem práce Mgr. Ševčíkové byla analýza incidence, prevalence a mortality zhoubných nádorů u dětí a mladistvých v České republice. Celostátní data srovnala s daty získanými ve Zlínském kraji. Práce má charakter deskriptivní epidemiologické studie a je rozdělena na část teoretickou a vlastní analytickou studii.

Teoretická část je tvořena čtyřmi samostatnými oddíly. V první kapitole autorka stručně definuje základní epidemiologické ukazatele. V další části se podrobně věnuje historii dětské onkologie, zdůrazňuje významnou úlohu prof. Kouteckého při vybudování současné onkologické péče o děti a mladistvé. Ve třetím oddíle přehledně uvádí základní rozdíly v etiologii, patofyziologii, symptomatologii, diagnostice a terapii mezi nádory dospělých jedinců a nádory v dětském věku. V poslední kapitole autorka popisuje úlohu a význam národního onkologického registru a zabývá se hlášením a evidencí novotvarů. Absolutní počty nově hlášených onemocnění u dětí a mladistvých za období deseti let v České republice a ve Zlínském kraji dokumentuje na 14 přehledných grafech. Na závěr teoretické části se zmiňuje o projektu GLOBOCAN 2012, který zahrnuje data 184 zemí světa. Teoretická část práce dokazuje pečlivou přípravu Mgr. Ševčíkové na řešení zvoleného tématu.

V analytické části práce autorka jasně definuje předmět a cíl práce. V úvodu se zabývá problémem odlišnosti léčby dětských pacientů s nádorovým onemocněním na pracovištích

dětské a dospělé onkologie a z toho vyplývajícími riziky. V kapitole metodika sběru a zpracování dat přehledně popisuje zvolenou metodiku, způsob zpracování dat. Jako zdroj dat byly použity údaje z Českého statistického úřadu a z Národního onkologického registru ČR.

Autorka porovnávala incidenci, prevalenci a mortalitu u zhoubných nádorů u dětí, mladistvých a mladých dospělých v České republice a Zlínském kraji. V práci jsou hlášené případy onemocnění na zhoubné nádory tříděny podle pohlaví, věku a diagnóz. Hodnoty incidence, prevalence a úmrtnosti jsou uváděny v absolutních počtech onemocnění. Autorka výsledky své práce dokumentuje řadou přehledně zpracovaných grafů a tabulek, které umožňují čtenáři snadnou orientaci v předkládaných datech.

V diskusi Mgr. Ševčíková velmi kvalitně, na vysoké odborné úrovni, analyzuje výsledky své práce. Upozorňuje na kolísání výskytu nádorových onemocnění v průběhu deseti let a na rozdíly ve výskytu těchto onemocnění u dětí, mladistvých a mladých dospělých v ČR a Zlínském kraji. Zvažuje, jako možné příčiny těchto rozdílů, změny v metodice hlášení onemocnění, v klasifikaci nádorů a také v přístupu lékařů k hlášení onemocnění. Zdůrazňuje, že data z Národního onkologického registru neslouží pouze k získání přehledu o výskytu nádorových onemocnění v různých skupinách populace, ale jsou nenahraditelná pro stanovení léčebných postupů a v neposlední řadě při volbě preventivních opatření.

Práce je psána na velmi dobré odborné úrovni. Autorka prokázala velké zaujetí pro řešení zvoleného tématu a schopnost samostatného vědeckého myšlení. Po obsahové i formální stránce nemám k práci připomínky.

Závěr

Předložená doktorská disertační práce **splňuje podmínky stanovené dle paragrafu 47 VŠ zákona 111 / 98 Sb.** Autorka prokázala schopnost zpracovat zadané téma při použití vhodných vědeckých metod a postupů. Výsledky její práce jsou přínosem pro klinická pracoviště i pracoviště zabývající se preventivní medicínou.

Jednoznačně doporučuji,

aby disertační práce byla přijata k obhajobě a na základě její úspěšné obhajoby byl

Mgr. Vendule Ševčíkové, Dis přiznán akademický titul doktor, ve zkratce Ph.D.

V Praze 24. 4. 2015

Doc .MUDr. Hana Provazníková, CSc.

Katedra hygieny, epidemiologie a preventivního lékařství

3. lékařská fakulta Univerzity Karlovy

Otázka: Může životní styl rodiny ovlivnit riziko vzniku nádorového onemocnění u dětí